

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	TERAPEVTSKA KOMUNIKACIJA IN ETIČNE DILEME V PALIATIVNI OSKRBI
Course title:	THERAPEUTIC COMMUNICATION AND ETHICAL DILEMMAS IN PALLIATIVE CARE

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Paliativna oskrba, 2. Stopnja magistrski študijski program	/	1.	2
Palliative care, 2 nd Cycle master study programme	/	1.	2

Vrsta predmeta / Course type Obvezni predmet/Compulsory subject

Univerzitetna koda predmeta / University course code: OP-MAG_PO-2/8

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
30	20	/	/	/	100	6

Nosilec predmeta / Lecturer: doc. dr. Tamara Štemberger Kolnik / Assist. Prof. Dr. Tamara Štemberger Kolnik

Jeziki / Languages: **Predavanja / Lectures:** Slovenski jezik / Slovene language
Vaje / Tutorial: Slovenski jezik / Slovene language

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

- Opravljen izpit: Paliativna oskrba.

Prerequisites:

- Exam : Palliative care.

Vsebina:

Terapevtska komunikacija:

- Komunikacija s pacientom in družino v paliativni oskrbi.
- Potrebe pacienta in družine po komunikaciji, potrebe po informiranosti, družbeni in emocionalni podpori.
- Komunikacijske spretnosti.
- Odločanje pacienta in družine v paliativni oskrbi in komunikacijske ovire.
- Etične dileme v komunikaciji.

Etične dileme v paliativni oskrbi:

Content (Syllabus outline):

Therapeutic communication:

- Communication with the patient and family in palliative care.
- Communication needs of the patient and family, needs of informational, social and emotional support
- Communication skills.
- Decision-making preferences of patients and family in palliative care and communication barriers.
- Ethical dilemmas in communication.

Ethical dilemmas in palliative care:

- Bioetika, moralne dileme.
- Moralna norma, moralne vrline.
- Človeško dostojanstvo.
- Osnovni etični principi in paliativna oskrba.
- Brezupno, brez učinka aktivno zdravljenje.
- Princip dvojnega učinka.
- Odločitev: »Ne oživljajte!«.
- Opustitev, odtegnitev zdravljenja.
- Reševanje etičnih i moralnih dilem.
- Mednarodna priporočila glede odločitve o koncu življenja in prenehanju zdravljenja.
- Slovenska priporočila glede odločitve o koncu življenja in prenehanju zdravljenja.

- Bioethics, moral dilemmas.
- Moral norm, moral virtues.
- Human dignity.
- Basic ethical principles in palliative care.
- Hopeless, no purpose, pointless of active treatment (angl. futility).
- The principle of double effect.
- Decision: "Do not resuscitate".
- Withholding and withdrawing of treatment.
- Resolving ethical and moral dilemmas.
- International recommendations on end-of-life decisions and forgoing life support treatments.
- Slovenian recommendations on end-of-life decisions and forgoing life support treatment.

Temeljni literatura in viri / Readings:

Temeljna literatura:

- Wittenberg, E., Goldsmith, J.V., Ragan, S. L. & Parnell, T.A. 2019. Communication in Palliative Nursing. Oxford University Press. ISBN: 9780199796823. Available at: <https://oxfordmedicine.com/view/10.1093/med/9780190061326.001.0001/med-9780190061326-chapter-2>.
- Schockenhoff, E. 2013. Etika življenja, Ljubljana: Mohorjeva družba.
- Milčinski, J., 1982. Medicinska etika in deontologija: razprave in članki. Ljubljana: Univerzum
- Fabris, A. 2016. Etika komunikacije. Ljubljana: Družina.
- Fabris, A. 2018. Ethics of Information and Communication Technologies. Cham: Springer.

Priporočena literatura:

- Haes H & Teunissen S. 2005. Communication in palliative care: a review of recent literature. Curr Opin Oncol. 2005 Jul; 17(4): pp. 345-50.
- Adriana D Ventura, Susan Burney, Joanne Brooker, Jane Fletcher & Lina Ricciardelli. 2013. Home-based palliative care: A systematic literature review of the self-reported unmet needs of patients and carers. Palliative Medicine November 29, 2013, doi: 10.1177/0269216313511141.
- Schudin, V. 2004. Etika v zdravstveni negi. Razmerje skrbi. Ljubljana: Educi.
- Klemenc, D., Kvas, A., Pahor, M., Šmitek, J. (eds.). 2003. Zdravstvena nega v luči etike. Ljubljana: Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

Cilji in kompetence:

- Študent bo spoznal principe visoko kakovostne terapevtske komunikacije v paliativni oskrbi, komunikacijske potrebe po informiranosti, družbeni in emocionalni podpori.
- Študent bo seznanjen z komunikacijskim ovirami v paliativni oskrbi.

Objectives and competences:

- The student will learn the principles of high-quality therapeutic communication in palliative care, communication needs for information, social and emotional support.
- Student recognizes the communication barriers in palliative care.
- Student will be able to analyze and

- Študent bo sposoben analizirati in kritično oceniti terapevtsko komunikacijo v paliativni oskrbi in etične dileme.
- Študent bo pridobil znanje o osnovnih principih etike, morale in dostojanstva.
- Študent bo spoznal osnove bioetike in etike skrbi.
- Študent bo spoznal razlike med etičnimi in pravnimi normami, ki veljajo v Republiki Sloveniji.
- Študentom bo spoznal metode razreševanja etičnih dilem z različnimi modeli odločanja.

critically evaluate therapeutic communication in palliative care and ethical dilemmas.

- Student will gain the basic principles of ethics and morals, and human dignity
- The student will learn the basics of bioethics and the ethics of care.
- The student will learn about the differences between ethical and legal norms that apply in the Republic of Slovenia.
- Students will be introduced to methods of resolving ethical dilemmas with different decision-making models.

Predvideni študijski rezultati/učni izidi:

Znanje in razumevanje:

- Študent pozna principe terapevtskih komunikacijskih veščin in ovire v komunikaciji. Razume njihov pomen za pacienta in njegovo družino.
- Študent je sposoben razumeti individualne potrebe po informiranosti, ter družbeni in emocionalni podpori. Pozna izzive povezane s procesom odločanja in razume pomen, ki ga ima za pacienta in družino.
- Študent razume večino običajnih etičnih dilem in se je sposoben pogovarjati o njih.
- Študent je zmožen prepoznati razliko med opuščanjem zdravljenja in evtanazijo
- Študent je sposoben oceniti etične dileme in jih razrešiti.
- Študent je sposoben analizirati etične dileme v posameznih primerih in jih razčleniti po prioriteti.
- Študent je zmožen povezati priporočila prenehanja zdravljenja z načrtom paliativne oskrbe.
- Študent je sposoben ovrednotiti pomen timskega celotnega pristopa
- Študent zna in razume potrebo po oblikovanju multidisciplinarnega tima za razreševanje etičnih dilem v paliativni oskrbi.

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding:

- Students knows the principles of therapeutic communications skills and barrier of communication. She/he understand the meaning of them the patient and her/his family.
- Student is able to understand the individual needs of informational, social and emotional support. She/he knows the challenges of decision making process and understand its meaning to patient and family.
- Students understand the most common ethical dilemmas and she/he is able to communicate them.
- Students is able to identify the difference between forgoing life support treatment and euthanasia
- Students is able to evaluate ethical dilemmas and resolve it
- Students is able to analyze ethical dilemmas in individual cases and to differentiate it by priority
- Students is able to link to the recommendations of the forgoing life supporting treatment with plan for palliative care
- Students is able to evaluate the importance of teamwork integrated approach
- The student knows and understands the need to form a multidisciplinary team to

resolve ethical dilemmas in palliative care.

Metode poučevanja in učenja:

- Predavanja, delo v skupini, vadba komunikacijskih veščin v malih skupinah na primerih bolnikov v paliativni oskrbi. Esej in diskusija v primeru študija v obliki e-učenja, seminarji, seminarske vaje, domače naloge.

Learning and teaching methods:

- Lectures, group work, exercise of communication skills in small groups of patients in palliative care. Essay and discussion in the case of e-learning and an individual, lectures, seminars, tutorials, homework assignments.

Načini ocenjevanja:

Delež (v %) /

Weight (in %)

Assessment:

Način (pisni izpit, ustno izpraševanje, naloge, projekt)	Delež (v %) / Weight (in %)	Type (examination, oral, coursework, project):
<ul style="list-style-type: none">• prisotnost na seminarskih vajah in zagovor seminarske naloge,• pisni in ustni izpit.	30%	<ul style="list-style-type: none">• of active participation in seminars and presentations in seminars
	70%	<ul style="list-style-type: none">• of written examination

Reference nosilca / Lecturer's references:

doc. dr. Tamara Štemberger Kolnik / Assist. Prof. Dr. Tamara Štemberger Kolnik

- ŠTEMBERGER KOLNIK, Tamara, MAJCEN DVORŠAK, Suzana, GORIČAN, Anita. Informiranost kot ključno vodilo do kakovosti življenja pacientov s stomo = Stoma patient information as a key issue in their quality of life. Obzornik zdravstvene nege : strokovno glasilo Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije . 2009, letn. 43, št. 4, str. 253-260. ISSN 1318-2951. [COBISS.SI-ID 512099385]
- ŠTEMBERGER KOLNIK, Tamara, GORENAK, Irena. Komunikacija v organizaciji in njen vpliv na zadovoljstvo zaposlenih = Komunikacija znotraj organizacije in njen vpliv na zadovoljstvo zaposlenih. V: KAUČIČ, Boris Miha (ur.), VIDNAR, Nataša (ur.), MAJCEN DVORŠAK, Suzana (ur.). Odličnost v zdravstvu - odprti za nove ideje : zbornik prispevkov z recenzijo, Laško, 12. april 2011 . [Ljubljana]: Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Sekcija medicinskih sester v managementu, 2011. Str. 70-80. ISBN 978-961-273-022-2. [COBISS.SI-ID 66892801]
- LJUBIČ, Andreja, ŠTEMBERGER KOLNIK, Tamara. V praksi uporabljeni modeli oskrbe ljudi z demenco. Pielęgniarsztwo XXI wieku . apr. 2021, letn. 20, št. 2, str. 13-21. ISSN 2450-646X. https://www.researchgate.net/publication/350693299_Models_of_care_for_people_with_dementia_applied_in_practice , DOI: 10.2478/pielxxiw-2021-0013 . [COBISS.SI-ID 74836739] , [SNIP , WoS , Scopus]
- KLEMENC, Darinka, ŠTEMBERGER KOLNIK, Tamara. Etične dileme v partonažni zdravstveni negi = Ethical dilemmas in community nursing. V: SKELA-SAVIČ, Brigita, ur., et al. Zbornik predavanj z recenzijo = Proceedings of lectures with peer review . 5. mednarodna znanstvena konferenca Kakovostna zdravstvena obravnava skozi izobraževanje, raziskovanje in multiprofesionalno povezovanje - prispevek k zdravju posameznika in družbe. Jesenice: Visoka šola za zdravstveno nego: = College of Nursing, 2012. Str. 100-108. ISBN 978-961-6888-01-1. [COBISS.SI-ID 29945561]
- RAZLAG KOLAR, Tina, KAUČIČ, Boris Miha, ŠTEMBERGER KOLNIK, Tamara. Vloga medicinske sestre

pri izboljšanju zdravstvene pismenosti starejših odraslih. *Pielęgniarnictwo XXI wieku* . 2017, letn. 16, št. 2, str. 23-28. ISSN 1730-1912. DOI: 10.1515/pielxwiw-2017-0014 . [COBISS.SI-ID 93441025]

- MIKULETIČ, Samanta, ŠTEMBERGER KOLNIK, Tamara, ŽVANUT, Boštjan. Informacijska zasebnost in varovanje pacientovih podatkov. *Revija za zdravstvene vede* . [Tiskana izd.]. 2015, letn. 2, št. 1, str. 19-35, tabela. ISSN 2350-3610. http://fzv.vsnm.si/uploads/FZV_pripone/revija_jhs_2015_v2n1.pdf . [COBISS.SI-ID 514160503]

prof. dr. Štefan Grosek / Prof. Dr. Štefan Grosek

- GROSEK, Štefan. Kako razumeti načelo "največje koristi" oziroma "najboljšega interesa" v neonatalni in pediatrični intenzivni enoti pri otroku, ki postane brezupno bolan. *Isis : glasilo Zdravniške zbornice Slovenije*. [Tiskana izd.]. 1. jun. 2012, leto 21, št. 6, str. 51-59, ilustr. ISSN 1318-0193. <http://issuu.com/visart.studio/docs/isis2012-06/51?mode=window&viewMode=doublePage>.
- GROŠELJ, Urh, ORAŽEM, Miha, TRONTELJ, Jože, GROSEK, Štefan. Etične dileme ob koncu življenja v intenzivni medicini = End-of-life ethical dilemmas in intensive care unit. *Zdravniški vestnik : glasilo Slovenskega zdravniškega društva*. [Tiskana izd.]. sep. 2013, letn. 82, št. 9, str. 589-601. ISSN 1318-0347. <http://vestnik.szd.si/index.php/ZdravVest/article/view/681>. [COBISS.SI-ID 1111468], [SNIP, WoS do 9. 8. 2021: št. citatov (TC): 2, čistih citatov (CI): 1, čistih citatov na avtorja (CIAu): 0,25, Scopus do 27. 7. 2020: št. citatov (TC): 2, čistih citatov (CI): 1, čistih citatov na avtorja (CIAu): 0,25
- GROSEK, Štefan, GROŠELJ, Urh, ORAŽEM, Miha, BOROVSŠAK, Zvonko, EBERT MOLTARA, Maja, GRADIŠEK, Primož, IVANC, Blaž, KAPŠ, Rafael, KOSEC, Lučka, KRIŽNAR, Tomaž, KRŽIŠNIK-ZORMAN, Simona, LOPUH, Mateja, JEREB, Matjaž, PETKOVŠEK, Robert, PLETERSKI-RIGLER, Dušica, RADŠEL, Peter, SINKOVIČ, Andreja, SOK, Mihael, STRAHOVNIK, Vojko, ŠVIGELJ, Viktor, VLAHOVIČ, Dušan, VOGA, Gorazd, ŽAKELJ, Tone. Etične priporočila za odločanje o zdravljenju in paliativni oskrbi bolnika ob koncu življenja v intenzivni medicini. V: GROSEK, Štefan (ur.), LOPUH, Mateja (ur.). 3. seminar etike v intenzivni medicini, maj 2016. Ljubljana: Univerzitetni klinični center, 2016. Str. 41-47. ISBN 978-961-6442-70-1. [COBISS.SI-ID 3650732]
- NEUBAUER, David, GROSEK, Štefan, PRIMOŽIČ, Janez. Etične odločitve pri otroku z napredujočo nevrološko okvaro = Ethical decisions in children with progressive neurological impairment. *Slovenska pediatrija : revija Združenja pediatrov Slovenije in Združenja specialistov šolske in visokošolske medicine Slovenije*. [Tiskana izd.]. 1998, letn. 5, supl. 2, str. 42-46. ISSN 1318-4423. [COBISS.SI-ID 7533785]
- GROSEK, Štefan, KUČAN, Rok, GROŠELJ, Urh, ORAŽEM, Miha, ERČULJ, Vanja, LAJOVIC, Jaro, IVANC, Blaž, NOVAK, Milivoj, PRPIĆ MASSARI, Larisa, MATANOVIĆ, Suzana Mimica, MEŠTROVIĆ, Julije, BOROVEČKI, Ana. How health care professionals confront and solve ethical dilemmas - a tale of two countries: Slovenia and Croatia. *Croatian medical journal*. 2021, vol. 62, iss. 2, str. 120-129. ISSN 0353-9504. <http://www.cmj.hr/2021/62/2/33938651.htm>, DOI: 10.3325/cmj.2021.62.120. [COBISS.SI-ID 61959171], [JCR, SNIP, WoS] financier: University Medical Centre Ljubljana, 20140215, Project development of the Committee for Medical Ethics University Medical Centre Ljubljana and Clinical Ethics 2014 – 2016
- BOROVEČKI, Ana, NIKODEM, Krunoslav, ČURKOVIĆ, Marko, BRAŠ, Marijana, PALIĆ-KRAMARIĆ, Ružica, ŠPOLJAR, Diana, MATULIĆ, Tonči, GROSEK, Štefan, TONKOVIĆ, Dinko. What constitutes a "good death" : a representative cross-sectional survey among the general public in Croatia. *Omega*. 2021, vol. 82, iss. , str. 1-17. ISSN 0030-2228. DOI: 10.1177/00302228211010597. [COBISS.SI-ID 62239747], [JCR, SNIP, Scopus do 7. 3. 2022: št. citatov (TC): 2, čistih citatov (CI): 2, čistih citatov na avtorja (CIAu): 0,22]
- BREŠAN, Martina, ERČULJ, Vanja, LAJOVIC, Jaro, RAVLJEN, Mirjam, SERMEUS, Walter, GROSEK, Štefan. The relationship between the nurses' work environment and the quality and safe nursing care : Slovenian study using the RN4CAST questionnaire. *PloS one*. 2021, vol. 16, iss. 12, str. 1-15. ISSN 1932-6203. <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0261466>, DOI: 10.1371/journal.pone.0261466. [COBISS.SI-ID 90606083], [JCR, SNIP, WoS, Scopus]

- GROSEK, Štefan, KUČAN, Rok, GROŠELJ, Jon, ORAŽEM, Miha, GROŠELJ, Urh, ERČULJ, Vanja, LAJOVIC, Jaro, BOROVEČKI, Ana, IVANC, Blaž. The first nationwide study on facing and solving ethical dilemmas among healthcare professionals in Slovenia. *PloS one*. Jul. 2020, vol. 15, no. 7, str. 1-20. ISSN 1932-6203. <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0235509>, <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=117558&lang=slv>, DOI: [10.1371/journal.pone.0235509](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0235509). [COBISS.SI-ID [22649091](#)], [JCR, SNIP, WoS, Scopus]
- PUC, Jure, OBADIĆ, Petra, ERČULJ, Vanja, BOROVEČKI, Ana, GROSEK, Štefan. A cross-sectional study among healthcare and non-healthcare students in Slovenia and Croatia about do-not resuscitate decision-making = Presečna raziskava med slovenskimi in hrvaškimi študenti zdravstvenih in nezdravstvenih ved o odločitvah za neoživljanje. *Zdravstveno varstvo : Slovenian journal of public health*. [Tiskana izd.]. 2019, letn. 58, št. 3, str. 139-147, tabele, graf. prikazi. ISSN 0351-0026. DOI: [10.2478/sjph-2019-0018](https://doi.org/10.2478/sjph-2019-0018). [COBISS.SI-ID [3729898](#)], [JCR, SNIP, WoS do 18. 2. 2022: št. citatov (TC): 2, čistih citatov (CI): 2, čistih citatov na avtorja (CIAu): 0,40, Scopus do 10. 2. 2022: št. citatov (TC): 2, čistih citatov (CI): 2, čistih citatov na avtorja (CIAu): 0,40]
- ORAŽEM, Miha, GROŠELJ, Urh, STOJAN, Manca, MAJDIČ, Neža, VIDMAR, Gaj, GROSEK, Štefan. End-of-life decisions in 34 Slovene Intensive Care Units : a nationwide prospective clinical study. *Minerva anesthesiologica*. 2017, vol. 83, no. 7, str. 728-736. ISSN 0375-9393. DOI: [10.23736/S0375-9393.17.11711-6](https://doi.org/10.23736/S0375-9393.17.11711-6). [COBISS.SI-ID [2763643](#)], [JCR, SNIP, WoS do 24. 2. 2022: št. citatov (TC): 6, čistih citatov (CI): 6, čistih citatov na avtorja (CIAu): 1,00, Scopus do 28. 1. 2022: št. citatov (TC): 5, čistih citatov (CI): 5, čistih citatov na avtorja (CIAu): 0,83]
- GROSEK, Štefan, ORAŽEM, Miha, KANIČ, Maja, VIDMAR, Gaj, GROŠELJ, Urh. Attitudes of Slovene paediatricians to end-of-life care. *Journal of paediatrics and child health*. March 2016, vol. 52, no. 3, str. 278-283, ilustr. ISSN 1034-4810. DOI: [10.1111/jpc.13006](https://doi.org/10.1111/jpc.13006). [COBISS.SI-ID [2620588](#)], [JCR, SNIP, WoS do 7. 1. 2022: št. citatov (TC): 4, čistih citatov (CI): 3, čistih citatov na avtorja (CIAu): 0,60, Scopus do 6. 1. 2022: št. citatov (TC): 4, čistih citatov (CI): 4, čistih citatov na avtorja (CIAu): 0,80]
- GROŠELJ, Urh, ORAŽEM, Miha, KANIČ, Maja, VIDMAR, Gaj, GROSEK, Štefan. Experiences of slovene ICU physicians with end-of-life decision making : a nation-wide survey. *Medical Science Monitor*. 2014, vol. 20, str. 2007-2012. ISSN 1643-3750. DOI: [10.12659/MSM.891029](https://doi.org/10.12659/MSM.891029). [COBISS.SI-ID [1829292](#)], [JCR, SNIP, WoS do 17. 3. 2022: št. citatov (TC): 14, čistih citatov (CI): 9, čistih citatov na avtorja (CIAu): 1,80, Scopus do 13. 3. 2022: št. citatov (TC): 15, čistih citatov (CI): 11, čistih citatov na avtorja (CIAu): 2,20]